

JAK PRAHA VOLÍ A PROČ?

O Praze vždy platilo, že je volebně jiná než zbytek republiky, a to dokonce i v rámci postkomunistických zemí. Od většiny metropolí v západní Evropě se pak lišila tím, že byla baštou pravice, zatímco většina velkých západoevropských měst přeje tradičně spíše levici. Dnes už se karty začínají rozdávat jinak.

TEXT PETR SOKOL

UŽ V PRVNÍCH polistopadových parlamentních volbách zde Občanské fórum dostalo téměř dvě třetiny hlasů, zatímco celostátně ani ne polovinu. Naopak za hodně krátký konec v metropoli vždy tahali komunisté. Když se OF rozpadlo, profitovaly z toho všechny z něj vzniklé občanské strany. Největší z nich – ODS – si z Prahy udělala největší zdroj svých hlasů.

Naprosto nadprůměrné výsledky ve srovnání s jejími celostátními zisky tady ovšem hned od počátku měla i jiná (myšleno než ODS), „neklausovská“ pravice, reprezentovaná dlouhou linií postupně se rozpadajících a znovu vznikajících stran pravého středu („stará“ ODA, Unie svobody, SNK ED) – tedy proud, který dnes v hlavním městě reprezentuje TOP 09 a STAN. U těchto stran platilo, že z metropole pochází až pětinová všech jejich celostátních voličů, přestože v Praze žije jen necelých 12 procent všech českých voličů.

KAVÁRNA

Hlavní voličské bašty ovšem Praha znamenala ještě pro další typ stran, který možná s trochou nadsázky můžeme označit za dědice dnes už skoro zapomenuté třetí složky, která vzešla z rozpadu Občanského fóra – Občanského hnutí.

Silní tu totiž vždy byli ve srovnání s celou republikou také zelení a později i piráti. K nim měla zase generačně blízko i další „pražská strana“ – libertariánští Svobodní. Strany s mladou voličskou základnou, podporou mezi studenty a reprezentující zcela odlišné výklady toho, co vlastně znamená liberalismus (tedy samozřejmě s výjimkou velké části zelených), v hlavním městě také vždy slavily úspěch.

Vedle komunistů a sociálních demokratů zde proto slabší výsledky než celostátně dosahovali už jen katoličtí lidovci a různé odstíny krajní pravice (například sládkovci). Až do nástupu Andreje Babiše do politiky se tu moc nedařilo ani různým antikorupčním protestním hnutím, typu Věcí veřejných.

Vlastně stejně to fungovalo i v komunální politice, kde ODS více než dvacet let bez přestávky držela primátorský post (až do roku 2013), druhá končila „pravdoláskářská“ pravice a až za ní různé druhy levice.

JINÁ TŘETINA

Když se letos v lednu v Praze hlasovalo ve druhém kole o českém prezidentovi, vyhrál tady Jiří Drahoš v poměru dva ku jedné. Na první pohled drtivé vítězství, už na druhý ale vyvolávající otázku, zda vzhledem k pražské volební historii nemohl být rozdíl ještě větší. Ten by pak přece mohl být tím, co by otočilo celostátní výsledek a způsobilo volbu jiného prezidenta.

Po pravdě řečeno: asi o moc vyšší být nemohl. Praha totiž – podobně jako celá země v poslední době – zažívá trend, který se projevuje v prohlubování rozdílů mezi bohatšími, spíše městskými a příměstskými regiony a jejich opakem – „druhým Českem“, kde mají lidé pocit, že z dobrého ekonomického stavu naší země sami vlastně nic nemají a „elitáři“ z měst na ně a jejich problémy úplně zapomněli. Odlišnost Prahy v tomto ohledu samozřejmě posiluje fakt, že město je jedním z ekonomicky nejbohatších regionů v rámci celé Evropské unie.

**PRAHU
ZNIČÍME
PŘÍMO A HNED**

*Thanos má číslo
na můj mobil*

Zadavatel: ANO 2011, zpracovatel: TMBK

Praha je v tomto kontextu považována za srdce „elitářského“ „prvního Česka“, o němž ideologové toho druhého rádi mluví jako o „pražské kavárně“. Když si ovšem Prahu přiblížíme na volební mapě „lupou“, zjistíme, že staré politické časy skončily už i tady.

Ještě při sněmovních volbách v roce 2013, těch, které přinesly nástup Andreje Babiše na českou politickou scénu, byla Praha téměř monoliticky jiná než zbytek republiky. Volby zde jako v jediném kraji vyhrála TOP 09, která navíc z velkých a „číslovaných“ obvodů (Praha 1 až Praha 15) ztratila jediný – „jedenáctku“, kterou tvoří hlavně téměř čistě „sídlíštní“ Jižní Město.

Ještě v těchto volbách se zdálo, že ani Babišova „antistranická“ revoluce nezmění volební chování Pražáků, kterým, jak zpívá Pražský výběr, „je hej“.

PIRÁTSKÁ STOPKA

Jenže tento stav vydržel jen rok. Přišly komunální volby na podzim 2014 a vše bylo jinak. Pravicové strany po zdemocování ve sněmovních volbách ještě o něco oslabily a Babišovo hnutí ANO v čele s Adrianou Krnáčovou v Praze poprvé vyhrálo. Bylo to těsné, o jediný mandát v pražském zastupitelstvu, ale bylo to tak. Poslední nebabišovská bašta psychologicky padla.

Vítězství v podobě nejvyššího počtu hlasů či mandátů, zvláště

SI BUDOU VYBÍRAT PRIMÁTORA

v komunální politice, u nás samozřejmě nemusí nic znamenat. Vítěz se přece dá odstavit vytvořením koalice bez něj. V Praze to v roce 2014 poččetně dokonce šlo, ale do široké i užší „antiANO“ koalice odmítli tehdy jít piráti, kteří si jako podmínku dali, že nebudou spolupracovat v koalici s ODS a ČSSD.

Tím se fakticky rozplynula teoretická koalice TOP 09-Trojkoalice-ODS-piráti, a protože pražská ČSSD preferovala koalici s babišovci začalo lepení koalice kolem ANO a historicky první pražské primátorky.

roky dříve. Zatímco v říjnu 2013 odpovídal jeho pražský výsledek 88 procentům celostátního zisku, nyní už to bylo jen 68 procent.

ANO v Praze oproti posledním sněmovním volbám tedy posílilo, ale výrazně méně než ve zbytku země. Přesto platilo, že v Praze dal hlas Babišovi každý pátý volič, který přišel k urnám. Ještě pod povrchem tohoto jevu se ale projevilo v těchto volbách rostoucí otevírání nůžek mezi různými částmi Prahy.

I tentokrát platilo, že Babišovo hnutí nejméně bodovalo v samém

dostalo kolem 11 procent, na Jižáku poprvé 19 procent, ale teď už dokonce 26 procent. Stejně tak se výsledek babišovců nepohnul v dalších částech centra (Praha 2), ale zaznamenal jasný vzestup v okrajovějších, výrazněji panelákových obvodech (třeba Praha 8 či Praha 12).

„DRUHÁ“ PRAHA

Nejpozději v těchto volbách se proto zrodila „druhá Praha“, která oproti zaběhlému schématu volí „nepražské“ lídry Babiše a Zemana. Prvním se díky rozpolcenosti zbytku politického spektra dokonce podaří opakovaně získat pozici nejsilnější pražské strany, přestože k většině hlasů či mandátů má ANO v metropoli stále notně daleko. Současnému prezidentovi země pak „druhá“ Praha dává dost hlasů na to, aby ubránil náskok ze zbytku země.

Možná se zdá trochu nelogické, že nejbohatší region v zemi, jedna z ekonomicky nejsilnějších částí EU, zažívá vývoj, kdy tu roste síla „nespokojených“ protestních stran. Jedním z možných vysvětlení ale kromě proměn celé české politiky může být i útek značné části Pražáků za administrativní hranice města. Jako v Praze za „starých časů“ se teď totiž volí možná více v částech Středočeského kraje, které přiléhají k hlavnímu městu a kde vznikla satelitní sídliště pro hlavně mladé a lehce nadprůměrně bohaté Pražáky.

Jak naopak vypadá zmíněná druhá Praha, je dobře vidět v autorových rodných Kobylisích v Praze 8. Podíváme-li se tam na mapu výsledků posledních sněmovních voleb podle volebních okrsků, najdeme docela pestrý obrázek. Střídají se místa, kde vyhráli piráti, občanskí demokraté, ale také babišovci.

Při bližší znalosti tamní lokality ale rozdělení vítězství v jednotlivých okrscích dává jasný obrázek, jak nyní funguje pražská politika. Kde je stará zástavba s rodinnými domy, tam vyhrává ODS. Hned přes ulici, kde stojí vícepatrové domy a bydlí tam více mladých lidí, slaví úspěch piráti. O pár ulic dále už ale začíná „Babišovo království“, které se skládá z okrsků na panelákových sídlištích.

Rozdělení mezi „modré“ a „černé“ okrsky není tak ostré jako překryv bašt hnutí ANO s hranicemi velkých pražských sídlišť. Samozřejmě i tam platí, že ANO se v loňských sněmovních volbách většinou jen blížilo k hranici 30 procent, ale ani to se předtím

žádné „nepravdicové“ straně v Praze nikdy nepovedlo.

ZEMANŮV TÁBOR

Existence této druhé Prahy také vysvětluje, jak se mohlo stát, že v lednu tu vlastně každý třetí volič dal hlas Miloši Zemanovi, přestože by ho tu podle představ „světa mimo Prahu“ nikdo neměl mít rád. Miloš Zeman mimochodem dokázal i v Praze v druhém kole prezidentské volby v deseti okrscích vyhrát. Nešlo jen o pověstný okrsek na sídlišti v Praze 6, zvaný neoficiálně Obušek, protože tam historicky bydlí lidé spjatí s bývalou komunistickou policií. Zeman dokázal uspět i v některých částech velkých pražských sídlišť a na většině z nich byla jeho ztráta na Drahoše nižší než ve zbytku Prahy. Zeman je samozřejmě hlavním spojovníkem tábora, někdy zvaného koalice 115, voličského spojení ANO-SPD-KSČM, ale vzhledem ke slabosti obou menších stran v hlavním městě (kolem pěti procent) zde hraje relevantní roli vlastně jen Babišovo hnutí.

PRAVICE A LEVICE

Na druhou stranu samozřejmě nelze přehlédnout, že kromě ANO se pražský politický svět stále dělí na pravici a levice, což komplikuje vytváření nějaké široké nebabišovské koalice nad Prahou. Vedle toho stojí samozřejmě otázka, zda právě současné ANO není ve skutečnosti novou podobou české levice, která zákonitě bude i v přirozeně levicovějších oblastech pražských sídlišť.

Jejich „nepravdicovost“ se totiž stále více obnažuje nejenom vzhledem k exodu movitějších za Prahu, ale i díky stěhování lidí v rámci Prahy, kdy se sídliště stávají víc oblastí pro lidi s nižšími příjmy.

Sídlištní Praha proto bude i v nadcházejících komunálních volbách volit určitě jinak než střed města, kde v úplném centru (Praha 1) před rokem při sněmovních volbách dostala nejvíc hlasů TOP 09, a také než obvody v blízkosti centra, které jsou někdy popisované jako hipsterské (třeba Žižkovská Praha 3 nebo Čižinského Praha 7), kde se vítězství z parlamentních voleb pokusí obhájit piráti, ale jistě budou muset bojovat hlavně s ODS.

Každopádně platí, že přehlednost pražské politiky, která v metropoli v zásadě fungovala první čtvrtstoletí polistopadové éry, je pryč. ✘

Vítězství babišovců se v Praze zopakovalo i v loňském sněmovním klání. To trochu zakrylo zajímavý fakt, že ANO tadý v jednom momentu dopadlo hůř než o čtyři

centru metropole - na „jedniče“, a naopak nejlépe na sídlištním Jižním Městě. Rozdíl mezi oběma výsledky se ale zásadně zvětšil. Na Praze 1 ANO v obou případech

UŽ I V METROPOLI SE ROZEVÍRAJÍ NŮŽKY MEZI DVĚMA VOLEBNÍMI SVĚTY: ZEMANOVSKO-BABIŠOVSKÝM A TĚMI OSTATNÍMI.